

Arisaema fargesii

Foto's: Harrie de Vries

Nomenclatuur/etymologie

De wetenschappelijke geslachtsnaam *Arisaema* is een samenstelling van twee Griekse woorden. Het eerste deel komt van aris, wat plantnaam of aronskelk betekent, en het tweede deel haema betekent bloed. Deze verwijzing naar bloed heeft betrekking op de vlekkenpatronen die bij diverse soorten binnen dit geslacht op de bladeren zichtbaar zijn, hoewel dit bij *Arisaema fargesii* minder uitgesproken is dan bij sommige verwanten. De soortaanduiding *fargesii* is een eerbetoon aan de Franse missionaris en plantenverzamelaar Paul Guillaume Farges (1844–1912). Farges was gestationeerd in China en verzamelde in de regio Sichuan meer dan vierduizend plantenspecimens, waaronder deze soort, die vervolgens naar westerse botanici werden gestuurd voor classificatie.

Taxonomie

- Rijk: Plantae
- Stam: Tracheophyta
- Klasse: Liliopsida
- Orde: Alismatales
- Familie: Araceae
- Geslacht: *Arisaema*
- Soort: *Arisaema fargesii*

Synoniemen

Volgens de databases van Kew Gardens is de geaccepteerde naam *Arisaema fargesii*. Een bekend heterotypisch synoniem dat in oudere literatuur of door andere auteurs soms werd gebruikt, is *Arisaema bogneri*. In de handel wordt de plant soms foutief aangeboden onder namen van gelijkende soorten, maar taxonomisch gezien is de naamgeving vrij stabiel.

Variëteiten en cultivars

Er zijn van *Arisaema fargesii* weinig tot geen commercieel wijdverbreide cultivars bekend. De plant wordt in de sierteelt voornamelijk als de botanische soort verhandeld. Variatie binnen de soort komt voor in het wild, waarbij de intensiteit van de paarse strepen op de bloem of de grootte van het blad kan verschillen, maar deze variaties hebben zelden geleid tot geregistreerde cultivarnamen. Liefhebbers selecteren soms op bladgrootte of de donkerheid van de bloemkelk, maar deze selecties dragen doorgaans geen officiële namen.

Familie

Deze plant behoort tot de aronskelkfamilie, oftewel de Araceae. Dit is een grote familie van eenzaadlobbige planten waartoe ook bekende geslachten zoals *Arum*, *Zantedeschia* en *Monstera* behoren. Kenmerkend voor deze familie is de bloeiwijze, die bestaat uit een spadix (bloeikolf) omhuld door een spatha (schutblad).

Hoogte

Arisaema fargesii is een relatief forse verschijning binnen het geslacht. De plant bereikt doorgaans een hoogte tussen de 40 en 60 centimeter. Onder zeer gunstige omstandigheden in voedselrijke, vochtige grond kan de plant soms uitschieters maken tot wel 80 of 90 centimeter. De breedte van de plant wordt bepaald door het grote, parasolachtige blad en kan aanzienlijk zijn.

Bloemkleur

De bloeiwijze is zeer opvallend en exotisch. Het schutblad (spatha) is over het algemeen donker paarsbruin tot kastanjebruin van kleur en is voorzien van duidelijke, verticale witte tot crèmekleurige strepen. De bovenkant van het schutblad buigt zich als een kap over de bloeikolf heen en loopt uit in een punt. De bloeikolf (spadix) zelf is vaak roze tot roodachtig van kleur en steekt soms iets uit de 'bek' van het schutblad.

Bladkleur

Het blad is een van de meest decoratieve eigenschappen van *Arisaema fargesii*. De plant produceert doorgaans één enkel, zeer groot blad dat drietallig is (bestaande uit drie deelblaadjes). De kleur is diep glanzend groen. De onderzijde van het blad kan een lichtere, soms blauwgroene tint hebben. Bij het uitlopen in het voorjaar kan het blad soms roodachtige tinten vertonen aan de randen of langs de nerven voordat het volledig groen kleurt. De textuur van het blad is stevig en enigszins leerachtig.

Bloeiperiode

De bloei vindt plaats in het late voorjaar tot de vroege zomer. In het Nederlandse klimaat valt de bloeiperiode meestal in de maanden mei en juni. De exacte timing is afhankelijk van de temperatuur in het voorjaar en de standplaats; op warmere, beschutte plekken zal de plant eerder in bloei komen dan op koelere locaties. Na de bloei kunnen, indien bevruchting heeft plaatsgevonden, in de nazomer decoratieve oranje- of rode bessen verschijnen.

Standplaats

Deze soort verlangt een plek in de halfschaduw tot schaduw. Directe, felle middagzon moet vermeden worden, omdat dit het grote blad kan verbranden. De bodem moet humusrijk, goed doorlatend maar wel vochthoudend zijn. *Arisaema fargesii* heeft een hekel aan natte voeten in de winter, wat kan leiden tot rot van de knol. Een bosgrondmilieu met veel organisch materiaal is ideaal.

Herkomst

De natuurlijke habitat van *Arisaema fargesii* bevindt zich in China. De soort komt specifiek voor in de provincies Sichuan, Hubei en Hunan. De plant groeit daar in bergachtige gebieden, vaak in bossen, struikgewas en op rotsachtige hellingen op hoogtes variërend van 900 tot 1600 meter boven zeeniveau.

Soort gewas

Het is een overblijvende, kruidachtige plant. Functioneel is het een geofyt; de plant overleeft de winter ondergronds door middel van een knol. In de herfst sterft het bovengrondse deel volledig af, waarna de plant in rust gaat tot het volgende voorjaar.

Vermeerderingswijze

Vermeerdering vindt plaats door middel van zaad of door vegetatieve vermeerdering via de knol. Volwassen knollen vormen na verloop van tijd kleine nevenknolletjes (offsets) die voorzichtig losgehaald kunnen worden wanneer de plant in rust is. Zaaïen is mogelijk, maar vergt geduld; het zaad moet vers worden gezaaid en bij sommige soorten kan het enkele jaren duren voordat de zaailing bloeibaar is.

Klimaatzone

Arisaema fargesii is redelijk winterhard en wordt meestal ingeschaald in zone 6 tot 9. In het Nederlandse klimaat is de plant doorgaans winterhard in de volle grond, mits de grond in de winter niet te nat is. Een laag mulch van bladeren of compost in de winter wordt aanbevolen om de knol te beschermen tegen strenge vorst.

Insecten

De bestuiving van *Arisaema*-soorten is een gespecialiseerd proces. De planten worden voornamelijk bestoven door kleine vliegjes, specifiek paddenstoelmuggen (Mycetophilidae) en rouwmuggen (Sciaridae). De bloeiwijze fungeert vaak als een val; insecten worden gelokt door geur en warmte, glijden de gladde binnenwand van het schutblad in en kunnen alleen ontsnappen door langs de stuifmeelproducerende of stempeldragende delen te kruipen, afhankelijk van het geslacht van de plant (de planten kunnen mannelijk of vrouwelijk zijn, of van geslacht veranderen op basis van de grootte van de knol).

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:85666-1>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur	<i>Arisaema</i> (bloed aronskelk); <i>fargesii</i> (naar Paul Guillaume Farges)
Taxonomie	Rijk: Plantae, Stam: Tracheophyta, Klasse: Liliopsida, Orde: Alismatales, Familie: Araceae, Geslacht: <i>Arisaema</i>
Synoniemen	<i>Arisaema bogneri</i>
Variëteiten en cultivars	Geen specifieke cultivars algemeen bekend; verhandeld als botanische soort
Familie	Araceae (Aronskelkfamilie)
Hoogte	40 tot 60 cm (soms tot 90 cm)
Bloemkleur	Donker paarsbruin met witte/crème strepen
Bladkleur	Glanzend donkergroen, drietallig, soms roodachtige randen bij uitlopen
Bloeiperiode	Mei- Juni
Standplaats	Halfschaduw tot schaduw; humusrijke, vochthoudende maar goed doorlatende grond
Herkomst	China (Sichuan, Hubei, Hunan)
Soort gewas	Overblijvende geofyt (knolgewas)
Vermeerderingswijze	Zaad of nevenknollen (offsets)
Klimaatzone	Zone 6- 9 (redelijk winterhard met mulch)
Insecten	Paddenstoelmuggen en rouwmuggen (Diptera)